

שלא לעבוד עבודת כוכבים, אך הוא עדיין אוכל נבילות. והוא מצווה לנוח בשבת, כי מי שמחלל את השבת הרי הוא כעובד כוכבים, ועל עבודת כוכבים מוזהר גר תושב.

אתה אומר: זה גר תושב, או אינו אלא גר צדק, שקיבל עליו להיות ישראל גמור?

כשהוא אומר "זגרך אשר בשעריך" — הרי גר צדק אומר.

הא מזה אני מקיים "והגר"? — זה גר תושב.

אמר רבי יהושע בן לוי: הלוקח עבד מן העובד כוכבים ולא רצה למול — מוגלגל עמו [מחזיקו ומנסה לשכנעו לימול] עד י"ב חדש.

לא מל — חוזר ומוכרו לעובדי כוכבים.

אמר רב רבנן קמיה דרב פפא: כמאן? דלא כרבי עקיבא!

דאי רבי עקיבא, האמר: אין מקיימין עבד שאינו מהול אפילו יום אחד!

אמר לחו רב פפא: אפילו תימא רבי עקיבא היא.

כי הני מיילי, שאסור לקיימו אפילו יום אחד כשהוא ערל, היבא דלא פסקה למילתיה, שלא קיבל על עצמו להתגייר, וממשיך הוא בגיותו.

אבל היבא דפסקא למילתיה, שהסכים בשעת לקיחתו לעבד להתגייר, אלא שאחר כך התחרט — פסקא.

כיון שבשעת לקיחתו הופסקה גיותו, כשהסכים להתגייר, מגלגלים עמו שנים עשרה חודש, אולי יחזור בו, ויסכים למול עצמו.

אמר רב כהנא: אמריתה לשמעתא דרב פפא, שאם הסכים להתגייר בשעת לקיחתו ואחר כך חזר בו, משהים אותו — קמיה דרב זביד, מנהרדעא.

אמר לי רב זביד: אי הכי, אם כן, שגם לרבי עקיבא יש אופן שבו אפשר להשהות עבד ערל י"ב חודש —

כי אמר ליה רבי עקיבא לרבי ישמעאל, בתשובה על שאלתו של רבי ישמעאל "הרי הוא אומר וינפש בן אמתך", שהכתוב מדבר בלוקח עבד בין השמשות, שלא הספיק למולו. והעמיד רבי עקיבא את האפשרות להשהות אותו יום אחד.

לישני ליה, יתרץ רבי עקיבא באופן שיש לו להשהות אותו י"ב חודש, כגון הא דרב פפא, שבשעת לקיחתו הסכים העבד למול, ואחר כך חזר בו.

ומתרצת הגמרא לדברי רב פפא: רבי עקיבא אכן היה יכול לתרץ לו כך. אלא הדא מתרי טעמי, תירוץ אחד מבין שני תירוצים, קאמר לו רבי עקיבא.

שלא רבין משמיה דרבי אילעאי, וכל רבותי אמרו לי זאת משמו של רבי אילעאי:

איזהו עבד ערל שמותר לקיימו? — זה שלקחו רבו על מנת שלא למולו. שהיות והתנה עמו שלא למולו, אין זה עבד כנעני, אלא שכיר בעלמא, ולכן מותר לקיימו.